

FIȘA DISCIPLINEI

1. Date despre program

1.1. Instituția de învățământ	Universitatea din București
1.2. Facultatea	de Teologie Ortodoxă
1.3. Departamentul	de Teologie Istorică, Biblică și Filologie
1.4. Domeniul de studii	Teologie
1.5. Ciclul de studii	Master
1.6. Programul de studii	Istorie și tradiție creștină

2. Date despre disciplină

2.1. Denumirea disciplinei	<i>Ethosul creștinismului antic</i>		2.2. Cod disciplină	MITC 111			
2.3. Titularul activității de curs	Ionuț-Alexandru Tudorie						
2.4. Titularul activității de seminar	Ionuț-Alexandru Tudorie						
2.5. Anul de studiu	II	2.6. Semestrul	I	2.7. Tipul de evaluare (E/C/VP)	E	2.8. Regimul disciplinei (O – obligatorie, Op – opțională, F – facultativă)	O

3. Timpul total estimat

3.1. Număr ore pe săptămână	3	din care: 3.2. curs	2	3.3. seminar/laborator	1
3.4. Total ore din planul de învățământ	42	din care: 3.5. curs	28	3.6. seminar/laborator	14
Distribuția fondului de timp					<i>ore</i>
Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe					32
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					32
Pregătire seminarii/laboratoare, teme, referate, portofolii și eseuri					32
Tutoriat					-
Examinări					12
Alte activități					-

3.7 Total ore studiu individual	108
3.8 Total ore din planul de învățământ	42
3.9 Total ore pe semestru	150
3.10 Numărul de credite	6

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1. de curriculum	-
4.2. de competențe	-

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1. de desfășurare a cursului	<i>Fizic / online</i> (platforma Zoom)
5.2. de desfășurarea a seminarului/laboratorului	<i>Fizic / online</i> (platforma Zoom)

6. Competențe specifice acumulate

Competențe profesionale	Definirea conceptelor care se înscriu în aria istoriei bisericești antice. Identificarea evenimentelor care corespund unor situații concrete din prezent și descoperirea unor soluții pertinente.
Competențe transversale	Deprinderea cu studiul istoriei bisericești dintr-o perspectivă interdisciplinară, care se referă la istoria mentalităților și a modurilor de viață în diverse societăți.

7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor specifice acumulate)

7.1 Obiectivul general al disciplinei	Disciplina are drept scop facilitarea deprinderii de analiză și concluzie în vastul domeniu al teologiei istorice. Studentul se va familiariza cu concepte și seturi de informații noi, care fac parte din aria teologică pluridisciplinară.
7.2 Obiectivele specifice	Însușirea de către masteranzi a noțiunilor fundamentale de istorie bisericească antică. La finalul acestui curs masterandul trebuie să aibă capacitatea de a explica cele mai importante caracteristici ale vieții de zi cu zi a creștinilor din primele comunități creștine. Scopul formativ al cursului este acela ca studentul să își lărgescă propria capacitatea de analiză a unei perioade istorice.

8. Conținuturi

8.1 Curs	Metode de predare	Observații
1. Creștinismul antic în spațiul răsăritean	<i>Prelegere, discuții</i>	2 ore
2. Creștinismul antic în spațiul apusean	<i>Prelegere, discuții</i>	2 ore
3. Paradigma apostolică a ethosului creștin	<i>Prelegere, discuții</i>	2 ore
4. Convertirea la creștinism în Antichitate – întemeierea ethosului	<i>Prelegere, discuții</i>	2 ore
5. Catehumenatul - pelerinaj între două lumi	<i>Prelegere, discuții</i>	2 ore
6. Ethosul baptismal. Ritualul botezului și noua viață în Hristos	<i>Prelegere, discuții</i>	2 ore
7. Dialectica dintre cetățenia cerească și cetățenia pământească	<i>Prelegere, discuții</i>	2 ore
8. Biserica și statul păgân - modele politice și interferențe sociale	<i>Prelegere, discuții</i>	2 ore
9. Martiriul și cinstirea martirilor	<i>Prelegere, discuții</i>	2 ore
10. Filantropia și slujirea socială	<i>Prelegere, discuții</i>	2 ore
11. <i>Lectio divina</i> - fundamentul biblic al ethosului comunitar	<i>Prelegere, discuții</i>	2 ore
12. Pelerinajul în Antichitatea creștină	<i>Prelegere, discuții</i>	2 ore
13. Omul în fața morții. Temporalitate și veșnicie în creștinismul antic	<i>Prelegere, discuții</i>	2 ore
14. Istorie și eshatologie. Viziunea Sfinților Trei Ierarhi	<i>Prelegere, discuții</i>	2 ore

Bibliografie:

Actele martirice, traducere de pr. prof. Ioan Rămureanu și pr. prof. Teodor Bodogae, (PSB, 11), Editura IBMBOR, București, 1982.

Apologeți de limbă greacă, traducere de pr. prof. T. Bodogae, pr. prof. Olimp Căciulă, pr. prof. Dumitru Fecioru, Editura IBMBOR, București, 1997.

Apologeți de limbă latină, traducere de prof. N. Chițescu ș.a., (PSB, 3), Editura IBMBOR, București, 1981.

Chiril al Ierusalimului, Sfântul, *Cateheze*, trad. de pr. prof. Dumitru Fecioru, Editura IBMBOR, București, 2003.

Fericitul Augustin, *Confessiones - Mărturisiri*, traducere de prof. dr. Nicolae Barbu, (PSB, 64), Editura IBMBOR, București, 1985.

Eusebiu de Cezareea, *Istoria bisericească. Martirii din Palestina*, traducere de pr. prof. T. Bodogae, (PSB, 13), Editura IBMBOR, București, 1987.

Grigorie Taumaturgul, Sfântul, *Discurs adresat lui Origen în Cezareea Palestinei*, traducere de pr. prof. Constantin Cornițescu, (PSB, 10), Editura IBMBOR, București, 1984.

Ică jr., diacon Ioan I., *Canonul Ortodoxiei. Vol. I: Canonul apostolic al primelor secole*, Editura Deisis, Sibiu, 2008.

*** *Testamentum Domini nostri Jesu Christi/Testamentul Domnului nostru Iisus Hristos*, traducere, note și studiu introductiv pr. dr. Nicolae Achimescu, Editura Polirom, Iași, 1996.

Vööbus, Arthur, *The Didascalia Apostolorum in Syriac*, I-IV, (CSCO, 401-402, 407-408), Louvain, 1979.

B. Manuale de istorie bisericească

Băbuș, Pr. Emanoil, *Introducere în Istoria Bisericească Universală*, Editura *Σοφία*, București, 2002.

Chifăr, Pr. Nicolae, *Istoria creștinismului*, 4 vol., Editura Trinitas, Iași, 1999-2005.

Gabor, Pr. Dr. Adrian, *Biserica și Statul în primele patru secole*, Editura Sophia, București, 2003.

Rămureanu, Pr. Prof. Dr. Ioan; Șesan, Pr. Prof. Dr. Milan ; Bodogae, Pr. Prof. Dr. Teodor, *Istoria Bisericească Universală*, vol. 1, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București 1987.

C. Literatură secundară

Baconsky, Teodor, *Râsul Patriarhilor. O antropologie a deriziunii în patristica răsăriteană*, Editura Anastasia, București, 1996.

Bardy, Gustave, *La conversion au christianisme durant les premiers siècles*, Paris, 1949.

Benga, Daniel, „The Baptismal Ethos of the Third-Century Syrian Christianity According to *Didascalia Apostolorum*”, în: *Revista Teologică*, 93 (2011), nr. 4, p. 183-200.

Benga, Daniel, „Pregătirea pentru botez și botezul catehumenilor în Ierusalim după descrierea pelerinei Egeria și după Catehezele Mistagogice ale Sfântului Chiril”, în: *Anuarul Facultății de Teologie Ortodoxă București*, I (2001), p. 257-288.

Benga, Daniel, „Creștinism și Imperiu. "Teologia politică" de la Meliton de Sardes la Augustin”, în: *Teologie și politică: De la Sfinții Părinți la Europa Unită*, volum coordonat de Miruna Tătaru-Cazaban, Editura Anastasia, București, 2004, p. 40-58.

Benga, Daniel, „Scurtă istorie a marilor comunități creștine din spațiul antic mediteranean”, în: *Anuarul Facultății de Teologie Ortodoxă București*, IV (2004), p. 417-438.

Benga, Daniel, „Peregrinatio” la Muntele Sinai în antichitatea creștină”, în: *Anuarul Facultății de Teologie Ortodoxă București*, V (2005), p. 247-263.

Benga, Daniel, „Apostolatul social al Bisericii: împlinirea lucrării în Hristos”, în: *Glasul Bisericii*, LXV (2006), nr. 9-12, p. 62-75.

Benga, Daniel, „Între timpul istoriei și timpul lui Dumnezeu. *Transcenderea temporalității în teologia siriacă a secolului al IV-lea*”, în: *Timp și spațiu. O abordare din perspectiva științelor umaniste*, coordonator Lucreția Vasilescu, Editura Universității din București, București, 2006, p. 102-111.

Benga, Daniel, „Convertirea la creștinism în antichitate ca „pelerinaj“ între două lumi”, în: *Anuarul Facultății de Teologie Ortodoxă București*, VII (2007), p. 195-209.

Benga, Daniel, „O sinaxă euharistică siriană din secolul al III-lea. Încercare de arheologie liturgică“, în: *Anuarul Facultății de Teologie Ortodoxă „Patriarhul Justinian“*, VIII (2008), p. 39-59.

Benga, Daniel, „*Didascalia Apostolorum* ca izvor al tradițiilor și al ethosului creștin sirian din secolul al III-lea. O introducere metodologică”, în: *ARCHAEUS. Studies in the History of Religions*, XV (2011), p. 309-323.

Brock, Sebastian, *Efrem Sirul I. Ochiul luminos. Viziunea spirituală a lumii la Sfântul Efrem Situl; II. Imnele despre Paradis*, traducere diac. Ioan I. Ică jr., Editura Deisis, Sibiu, 1998.

Floca, Arhid. prof. dr. Ioan N., *Canoanele Bisericii Ortodoxe. Note și comentarii*, s.l., 1993.

Lafont, Ghislain, *O istorie teologică a Bisericii. Itinerarul, formele și modelele teologiei*, traducere de Maria-Cornelia Ică jr., Editura Deisis, Sibiu, 2003.

Marinescu, Aurelian C., *Semnificația convertirii la creștinism în teologia secolelor I-III*, (Teză de doctorat), București, 1999.

Marrou, Henri-Irénée, *Biserica în antichitatea târzie 303-604*, Editura Universitas, București, 1999.

Pelikan, Jaroslav, *Tradiția creștină. O istorie a dezvoltării doctrinei: I - Nașterea tradiției universale (100-600)*, traducere de Silvia Palade, Polirom, Iași, 2004.

Preda, Dr. Constantin, *Credința și viața Bisericii primare. O analiză a Faptelor Apostolilor*, Editura IBMBOR, București, 2002.

8.2. Seminar		
1. Introducere în problematică. Metodologie	<i>Discuții</i>	1 oră
2. Vechile „Constituții bisericești”	<i>Susținere de referate și analiza lor. Discuții pe text.</i>	1 oră
3. Didahia - viața creștină la înc. sec. II	<i>Susținere de referate și analiza lor Discuții pe text.</i>	1 oră
4. Traditio Apostolica - critica internă și externă	<i>Susținere de referate și analiza lor Discuții pe text.</i>	1 oră
5. Catehumenatul - etapele și conținutul	<i>Susținere de referate și analiza lor Discuții pe text.</i>	1 oră
6. Botezul în noaptea Învierii	<i>Susținere de referate și analiza lor Discuții pe text.</i>	1 oră
7. Epistola către Diognet - despre viețuirea creștină	<i>Susținere de referate și analiza lor Discuții pe text.</i>	1 oră
8. Apologia lui Meliton de Sardes	<i>Susținere de referate și analiza lor Discuții pe text.</i>	1 oră
9. Martiriul Sf. Policarp al Smirnei	<i>Susținere de referate și analiza lor Discuții pe text.</i>	1 oră
10. Diaconie și diaconat în creștinismul primar	<i>Susținere de referate și analiza lor Discuții pe text.</i>	1 oră
11. Citirea Sf. Scripturi în biserică	<i>Susținere de referate și analiza lor Discuții pe text.</i>	1 oră
12. Pelerinajul la Sinai. Jurnalul Egeriei	<i>Susținere de referate și analiza lor Discuții pe text.</i>	1 oră
13. Imnele la Nașterea Domnului. Sf. Efrem Sirul	<i>Susținere de referate și analiza lor Discuții pe text.</i>	1 oră
14. Istorie și eshatologie.	<i>Susținere de referate și analiza lor Discuții pe text.</i>	1 oră

Bibliografie:

A se vedea bibliografia cursului, care este valabilă și pentru seminar.

2. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului**3. Evaluare**

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală
10.4 Curs	<i>Evaluare finală</i>	<i>Examen scris</i>	70%
	-	-	-
10.5 Seminar/laborator	<i>Verificare pe parcurs</i>	<i>Test de evaluare</i>	-
	<i>Activitate la seminar</i>	<i>Evaluarea intervențiilor</i>	30%
10.6 Standard minim de performanță:			
Modelarea și rezolvarea unor probleme cu grad mediu de complexitate, folosind cunoștințe de matematică și informatică.			

Data completării,

Semnătura titularului de curs,

Semnătura titularului de seminar,

29.09.2025

Data avizării în departament,

Semnătura director de departament,

30.09.2025